

ВИНАРСКО-ЗЕМЛЕДѢЛЧЕСКИ ВѢСТНИКЪ

Редактира се отъ редакционно-административния комитетъ, състоящъ отъ: Хр. С. Георгиевъ, Д. Торомановъ, А. Гечевъ, К. Илиевъ, М. Чукчуковъ и К. Малковъ.

„Винарско-Земледѣлчески Вѣстникъ“ излиза два пѣти въ мѣсеца: на 1 и 15 ч.

Годишната му цѣна за България е 4 л., за въ странство — 5.

Всичко, що се отнася до вѣстника, се испраща до редакцията въ гр. Плѣвень.

Необнародвани рѣкописи, по желанието на авторитѣ имъ се връщатъ съ неплатени писма.

За обявления на 4 стр. се плаща по 30 ст. на редъ, смѣтани въ гармондъ.

 На всичкитѣ ученици се отстъпя за 3 лева годишно.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Отъ редакцията; 2) Конкурситѣ по земледѣлието и скотовѣдството прѣвъ настоящата година; 3) По копанъ, продължение отъ брой 4-й; 4) Кестеняво сѣно; 5) Запазване на тора и торението, продължение отъ брой 5-й; 6) По Конкурса въ гр. Плѣвень; 7) Опровержение; 8) Обявления; 9) Новъ.

Обявяваме, че за въ бѣдъще вѣстника си ще испращаме само срѣщу прѣдплата. Този и нѣколко слѣдующи броеве испращаме на Г. абонатитѣ ни плативши за минжлата година, като ги умоляваме да гледатъ да се издѣлжжтъ найкжсно до излизанието на 6-й брой **ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.**

Конкурситѣ по земледѣлието и скотовѣдството прѣвъ настоящата година.

 както е извѣстно на уважаемитѣ ни читатели, отъ нѣколко години насамъ, нашето правителство енергично работи за подобрене на земледѣлието и скотовѣдството, особено лѣкъ коневѣдството. Създаде се държавенъ заводъ въ Каабюкъ при Шуменъ за коне, складове за жребци въ Клементина при Плѣвень и Каабюкъ, наараха се окръжнитѣ постоянни комиссии да си образуватъ окръжни складове, а отъ една година насамъ и всѣка община е задължена да притежава поне по единъ общински жребець. За да се види резултата на всичко това, естествено е, че трѣбва да се правжтъ малки изложби, каквито сж днешнитѣ конкурси. Отъ 1894 год. до днесъ числото на тѣзи конкурси стана доста голѣмо, тѣй като всѣки единъ окръгъ трѣбваше да прѣдстави това, което има и това което е направилъ. Отъ малко години датиратъ тѣзи мѣрки за подобрене на мѣстното коневѣдство, нѣ вече явно може да се забѣлжи, че нѣщо е направено и има още по-голѣма нужда да се направи.

Конкурситѣ, които отъ 4 години насамъ се правжтъ, не сж обаче прѣдзначени само за излагание на коне, а така сжщо и за: говеда, овце, свине, птици, пчели, коприна и земледѣлчески произведения. По отношение на земледѣлческитѣ полски произведения има съ какво да се конкурира, защото отъ 8—10 години се агитира за въвеждането на разни нови растения и слѣдователно важно е съ помощта на конкурситѣ да се види до каква степенъ помѣнатитѣ култури сж си пробвали пѣтъ въ земледѣлческитѣ стопанства. Пъ съ какво ще конкуриратъ земледѣлцитѣ по говедарството, овцевѣдството и свиневѣдството? Извѣстно е всѣкому, че нашитѣ говеда, съ исключение на Плѣвенскитѣ не сж добри, сжщото е и съ свинетѣ, съ малки исключения, гдѣто сж почнали да ги подобряватъ съ Английски, или Срѣбски. Овцетѣ стожтъ нѣщо по-добрѣ, нѣ и то само въ нѣкои мѣста. Ето защо длжностъ на правителството е да се захване съ подобрене и на другитѣ добитѣци, както това прави сега съ конетѣ, защото ние нѣмаме нито добри млѣчни крави, нито пѣкъ добри волове за работа, или пѣкъ згоденъ материялъ за касанищата. Въ този случай добрѣ ще стори държавата, ако направи заводи и за едръ рогатъ добитѣкъ съ найъ подходящи за нашата страна раси и распраща по общинитѣ бици за подобрене на расата. Въ земледѣлческитѣ ни училища и държавнитѣ чифлици, трѣбва да се правжтъ опити съ разни раси и тѣви, които се намѣжжтъ згодни да почнжтъ да се распространяватъ. Напр. намѣри ли се, че Плѣвенската раса е найзгодна за това, тогава да се взематъ бици отъ нея и распространяватъ изъ общинитѣ.

Само по горѣописания начинъ направено ще има защо да бѣджтъ конкурситѣ и за говеда, когато както е сега повече отъ смѣшно е, като не се намира на конкурсѣтъ нити една по-добра крава, или пѣкъ бикъ.

Нѣка разгледаме сега и самата программа за тазъ годишнитѣ конкурси.

Конкурситѣ отъ районни, т. е. за нѣколко окръжи се прѣвъзнахъ на окръжни, а тази година и въ околийски.

Прѣзъ 1898 год. има шесть конкурса за добитѣкъ и два специални конкурса по копринарство и пчеларство въ гр. Орхание и Станимака.

Мѣстата и траянието на конкурситѣ за тази година е слѣдующето:

1)	Конкурса въ гр. Разградъ	отъ 24	Априль	до 26	Апр.
2)	„ „ „ Ямболъ	„ 10	Май	„ 12	Май
3)	„ „ „ Силистра	„ 18	„	„ 20	„
4)	„ „ „ Карнобатъ	„ 23	„	„ 25	„
5)	„ „ „ Плъвенъ	„ 24	„	„ 26	„
6)	„ „ „ Ломъ	„ 7	Септемв.	„ 9	Септ.
7)	„ „ „ Станимака	„ 7	Юний	„ 9	Юний
8)	„ „ „ Орхание	„ 28	„	„ 30	„

Въ тѣзи конкурси можѣтъ да бждѣтъ изложени: 1) коне, за развъждане, магарета и катѣри, 2) бикове, крави, биволици, юнци, юници, малакини, телета и малачета, 3) овце, кочове, кози и пѣрчове, 4) свине за развъждане (нерези, свинки и прасета), 5) кокошки, пѣтли, мисирки (пуйки), гжски и патици (юрдечки), 6) Пчеларски произведения, пити, медъ, воскъ, кошари съ пчели, 7) земледѣлчески оръдия и машини: плугове, брани, машини, за сѣние, вѣялки, сортировки, ронкачки, валаци, жѣтварки, косачки, маслобойки, панѣги за вино вода и др. Конкурса въ гр. Плъвенъ е само за коне и говеда, а тѣзи въ Орхание и Станимака за коприна и пчели.

Наградитѣ за горѣпомѣнатитѣ излагаеми животни и прѣдмети сж или въ пари, както бѣше минѣлата година, или пѣкъ въ подарѣци: полезни оръдия и машини. Даване подобни награди на земледѣлцитѣ за усърдно отгледанъ добитѣкъ и за нововъведени растения отъ странство ще подѣйствува много по добръ върху тѣхъ отколкото паритѣ. Даденитѣ машини оставатъ за дълго врѣме като споменъ на земледѣлца отъ една страна и отъ друга тѣ му извършватъ една добра работа. Такива награди за тази година сж: 1) за добръ, едръ, рогатъ добитѣкъ: буталки за масло, съ които много по-бързо и по-добръ може да се избие както каймакъ отъ маѣкото, така и самото млѣко, или пѣкъ отъ отвара, 2) за пчели: добръ направенъ кошаръ по най-добрата система, центрофуга за испрѣскване медѣтъ отъ пититѣ, безъ да бждѣтъ послѣднитѣ поврѣдени.

Условията за участвуването въ конкурситѣ, земледѣлцитѣ по-подробно ще научѣтъ отъ общинскитѣ управления, къдѣто има испратени програми.

Отъ минѣлата година се въведе даването награди за земледѣлчески култури споредъ засѣтитѣ съ тѣхъ пространства. За тази година подобни награди сж прѣдвидени за Разградския окръгъ, Варненския, Сливенския, Силистренския, Бургазския, Плъвенския и Ломския. Този видъ конкурсъ на земледѣлчески култури трѣбва повече да заинтересува нѣкои отъ земледѣлцитѣ, заради това по-подробно ще го опишемъ.

Наградитѣ за тази цѣль ще бждѣтъ:

1) За Разградский окръгъ.

1. За люцерна: 1 награда отъ единъ триоръ, 2 награди по единъ плугъ и 2 награди по 50 лева.
2. За конопъ: 1 награда отъ единъ плугъ и 2 награди по 25 лева.
3. За лудо просо (делидаръ): 1 награда отъ единъ плугъ, 2 награди по 25 лева и 4 награди по 20 лева.

4. За картофи: 2 награда отъ 1 плугъ, 2 награди по 25 лева и 4 награди по 20 лева.

2) За Варненский окръгъ:

1. За Люцерна: 1 награда отъ 1 триоръ, 2 награди по 1 плугъ и 4 награди по 50 лева.
2. За конопъ: 1 награда отъ 1 плугъ и 6 награди по 25 лева.
3. За картофи: 1 награда отъ единъ плугъ, 2 награди по 25 лева и 3 награди по 20 лева.
4. За бобъ (фасулъ): 1 награда — единъ плугъ, 2 награди по 25 лева.

3) За Сливенския окръгъ:

1. За люцерна: 1 награда отъ 1 триоръ, 2 награди по единъ плугъ и 2 награди по 50 лева.
2. За ячеминъ за пиво: 1 награда отъ 1 плугъ, 2 награди по 25 лева и 4 награди по 20 лева.

4. За Силистренский окръгъ:

1. За люцерна: 1 награда отъ единъ триоръ, 2 награди по 1 плугъ, 3 награди по 25 лева.
2. За лудо просо (дели дарж): 1 награда отъ 1 плугъ и 5 награди по 20 лева.
3. За бобъ: 1 награда отъ 1 плугъ, 2 награди по 25 лева и 5 награди по 20 лева.

5) За Бургазский окръгъ:

1. За люцерна: 1 награда отъ единъ триоръ, 2 награди по 1 плугъ и 2 награди по 25 л.
2. За пивоварски ячеминъ: 1 награда отъ 1 плугъ, 2 награди по 25 л. и 5 награди по 20 лева.

6) За Плъвенский окръгъ:

1. За люцерна: 1 награда отъ 1 триоръ, 2 награди по 1 плугъ и 2 награди по 25 л.

7) За Ломский окръгъ:

1. За люцерна: 1 награда отъ 1 триоръ, 2 награди по 1 плугъ а 2 награди по 25 л.
2. За хмелъ: 1 награда отъ 1 плугъ и 2 награди по 25 лева.
3. За пивоварски ячеминъ: 1 награда отъ една ронкачка, 5 награди по 20 лева.
4. За черници: 1 награда 50 лева, 2 награди по 25 лева и 5 награди 20 лева.
5. За картофи: 1 награда отъ една ронкачка и 2 награди по 25 лева.

Както се вижда отъ горѣприведеното, подобни награди ще има въ 7 окръжи. Наградитѣ сж доста добръ избрани. Ние вѣрваме, че за напрѣдъ по-добръ ще бжде всичкитѣ награди да бждѣтъ въ форма на оръдия и машини.

Условията за получаването награди за специални култури сж слѣдующитѣ: всичкитѣ прѣизброени растения трѣбва да бждѣтъ засѣти на едно пространство най-малко отъ 2 декара; черничевитѣ дървета трѣбва да сж засѣти прѣди 3 години и всѣки стопанинъ да има най-малко 30. Заявяването на такива конкурси става най-късно до 1-й Май на земледѣлческитѣ надзиратели. Особенна коммисия посѣщава конкурирившитѣ стопанства и оцѣнява наградитѣ.

На специалнитѣ конкурси ще взематъ участие: 1) гр. Станимака: Пловдивский, Татаръ-пазарджийски и Хасковский окръжи, а на тоя въ гр. Орхание: — Софийски и Ловчански окръжи. Тѣзи конкурси сж за: пашкули, свила

(коприна), черничеви дървета, кошери съ пчели, медъ, восъкъ и разни копринарски и пчеларски уреди.

Освѣнъ помѣнатитѣ конкурси въ програмата, издадена отъ Министерството на Търговията и Земледѣлието виждаме слѣдующитѣ нови въведения въ конкурситѣ: 1) Специаленъ конкурсъ за добри урѣдени училищни градини, 2) специаленъ конкурсъ по лозарството и 3) прѣмий за подобни земеделѣчески стопанства.

Какъ дѣйствуватъ училищнитѣ градини върху дѣцата е всѣкому извѣстно, така щото Министерството ръководимо отъ това е прѣдвидѣло 1500 лева за раздаване на онѣзи народни учители, които сж нарѣдили най-добри училищни градини, или пъкъ сж способствували за подобрене на нѣкои отъ дрѣбнитѣ отрасли на земледѣлието. Наградитѣ ще бѣдѣтъ въ размѣръ отъ 30—150 лева. Учителитѣ, които искатъ да конкуриратъ трѣбва да заявятъ най-късно до 10 Май на училищнитѣ инспектори, като испратѣтъ и плана на училищната градина, описание на посѣтитѣ растения и удостовѣрене отъ кмета за направенитѣ нововъведения.

За специалния конкурсъ по лозарството сж опрѣдѣлили 25 награди отъ по една прѣскачка за лозята противъ маната (переноспората) за онѣзи лозари отъ Южна България, Шуменский и Търновский окръжи, които подъ ръководството на земеделѣческия надзирателъ напрѣскатъ най-големъ пространства отъ лозята си съ борделезова смѣсъ (синъ камъкъ и варъ).

Най-послѣ за да способствува Министерството за уреждането на добри стопанства въ страната, е прѣдвидѣло награди и то за сега само въ околийтѣ: Руссенска, Коношска и Плъвенска, именно около земеделѣческитѣ училища, на онѣзи стопани, които сж почнали да водѣтъ уредени стопанства, като сж направили извѣстни нововъведения, като напр. заинтересувалитѣ се да въведѣтъ: плугове, грабли, вѣялки, триери, крѣмни растения, като люцерна, да прѣскатъ лозята си и др. подобни. За тази цѣль въ всѣхъ една отъ помѣнатитѣ околии сж прѣдвидени по слѣдующитѣ награди:

1 първа	премия	отъ	200	лева.
1 втора	"	"	100	"
2 трети	"	"	50	"

Могѣтъ да конкуриратъ само онѣзи, които сж собственици, или пъкъ наематели на земи, наети най-малко прѣди една година отъ 1-ий Май 1898 год. и които се занимаватъ исклучително съ земледѣлие, или неговитѣ клонове. Желаящитѣ да конкуриратъ трѣбва да заявятъ писмено най-късно до 31-ий Май 1898 год. въ дирекцията на надлѣжнитѣ земеделѣчески училища.

IV По копань.

(Продължение отъ брой 4-ий).

На 17-ий Май сутрината съ мотика на рамо, се отпавихъ за лозята да извърша *първата копань* (втора съ одравянието).

Врѣмето бѣ чисто и ясно. Множество селени натоварени съ мотика, торба, по често и съ малко дѣте въ люлка, на групи отивахъ къмъ лозята съ сжщата цѣль. Ко-

панieto бѣше почнѣло отъ прѣди 3—4 дни, та кажи, че половината лозя бѣхъ прѣкопани.

Съ тѣхъ заедно нагазихъ въ лозята. Ластаритѣ бѣхъ на 40—50 см. дължина. Минавамъ покрай близко познати селени.

— Помози Богъ — имъ казвамъ.

— Далъ ти Богъ добро. Ще ядешъ днесъ по-сладко алялямъ — отвѣрна една отъ тѣхъ.

— Е, разбира се, че като се поувори човѣкъ, по му е сладъкъ хлѣба.

— Тѣй, тѣй: не само да се излѣжавате подъ сѣнцитѣ, а вземете мотиката, че вижте какъ се печели. Винцето тѣй лесно не се пие.

— Разбира се, че като се спечели съ трудъ, се е по друго.

Заминѣхъ.

Къмъ вечеръ, минава къмъ менъ Бай Илия, що прикавахме съ него къмъ лозята.

— Кола-геля, комши и и . . . !

— Алара-зосунъ, Бай Илия.

— Копаешъ ли, копаешъ ли?

— Копаю ами какво, — сега му е врѣмето.

— Нали бѣше казалъ, че ще го чистишъ, чисти ли го?

Като каза това, Бай Илия се отби къмъ меня у лозето.

— Чистихъ го. Кога бѣше то! И втори пътъ съмъ го чистилъ.

— Какво ще му чистишъ втори пътъ?

— Тѣ искарватъ други.

— Ами ластаритѣ гдѣто очеснѣ, какво ги направи?

— Нищо, оставихъ ги тука у лозето.

— Не ги ли хвърляшъ баремъ на края да не ти прѣчкатъ на мотиката, когато копаешъ?

— Не, азъ ги заравямъ тука сега съ мотиката; тѣ ще изгнижатъ и станатъ на торъ. И трѣвата заравямъ.

— Ний пъкъ я вадимъ отвѣнъ.

— Защо отвѣнъ да съхне безъ полза, заравяйте я!

— Че тя не покарва ли?

— Не, отсѣчената трѣва, освѣнъ трескота (разб. *triticum repens*), не покарва. Трескота трѣбва да вадите и чакъ на края хвърляте; той е дѣволска трѣва, както знаете.

— Ний го знаемъ него: той не се очистя.

Очистя се той, като се копае лозето по-дълбоко и по често.

Бай Илия нагази у лозето по-къмъ мѣне и дигнѣ мотиката да копае.

— Чакай да видѣ копае ли ти се лозето. Че ти дълбоко си копаялъ бѣ, защо толкозъ дълбоко? — каза Бай Илия, като се вгледа въ грубата повърхность на копаното мѣсто.

— Колкото по дълбоко, толкозъ по-добрѣ. Лозе е то не е мисирь.

— Каква нужда отъ дълбока копань! Да се махне тамъ трѣвата че. . . .

— Че само за трѣвата ли копажтъ хората. Ако е само за нея, то можемъ да я поженемъ, или оплѣвимъ.

— Да се разработи земята, че да се заравя лесно на есень.

— Не само да се заравя, ами и друго нѣщо има тука: прѣстѣта като се раскопае по дълбоко, коренитѣ на лозата взематъ повече въздухъ, както и на насъ, дѣто го дишаме.

— Ний мислимъ само за трѣвата.

— Незнаешъ ли ти, че една фидана- каквато и да е тя, когато се окопава, се по добръ расте. Друго е пъкъ, че като се копае дълбоко, водата по лѣсно слазя до коренитѣ да ги пои.

— Е, хайде сега да си ходимъ, че се мръкна.

— Ходи си ти, азъ ще поостанж малко, да по копая, за да го свърша утрѣ по-рано.

Бай Илия си заминж, а азъ като искарахъ още два реда, отидохъ си неусѣтно придруженъ отъ множество копачи и копачки.

Минахъ се едва три седмици отъ какъ се прѣкопахъ лозята първи пътъ, ето ти, че вдигнали мотики и пакъ отиватъ. И защо? Ще помислите, че бързатъ да копажтъ втори пътъ, та да остане врѣме и за трети? — Не го вѣрвайте. Да е за туй, че рѣсата скоро ще цѣфне, та бързатъ да прѣваратъ да не се отърси? — Това ич' не имъ е въ умътъ, нито знажтъ такова нѣщо. Да е за това, че джѣдъ е заплескалъ първата копань, направилъ е кора и ще трѣбва да ѝ раскъсатъ, да не би коренитѣ на лозата да се одушжтъ? — Не е: това не отбиратъ. Ето защо е: 1) Да се мине една „бела“, 2) Да се прѣкара тази работа, защото слѣдъ нея чѣка друга и 3) Да се свърши тази работа, защото трѣбва да се свърши, защото най-послѣ е „срамота“, ако не се свърши. Добрѣ. Но въ това врѣме, когато лозята цѣфтижтъ! На това и Господъ не би станжлъ каилъ.

Не се търпи, ще идж рѣкохъ си и хайде. Но да отида безъ работа! Това не бива. Смѣшно е наистина, и осхдително да се расхожда човѣкъ съ сгърнати ржѣкъ между работящитѣ, на които и отъ ушитѣ капе потъ отъ работа. Ще взема лико, рѣкохъ си и ще прѣвѣрзвамъ нѣкои лози, които може би, сж се одвѣрзали, или надрасли и ще трѣбва повторно да се вѣржатъ. Взехъ си що трѣбва и тръгнахъ.

Още бѣхъ на ерѣдъ пѣтя, когато усѣтихъ приятно-ароматичний дѣхъ на лозовия цвѣтъ, който като зефиръ се разнесе излѣко отъ тихия вѣтрецъ.

Бѣше доста късничко — около 10 часа прѣдъ обѣдъ. Врѣмето хубаво, небето чисто — стъкло. Растуряли се селенитѣ по лозята съ ония бѣли кърпи, наредили се като гжби, — копажтъ ли, копажтъ; брулижтъ лозитѣ ту отъ лѣво, ту отъ дѣсно, а нещастний цвѣтецъ, едва що се пукнжлъ и чѣка да наплоди пълни гроздове, се блѣсва съ мотиката и се намѣрва веднага на земята.

Нагазвамъ прѣзъ 2 — 3 лозя и гледамъ тамъ на близо копае близко познатий ми съсѣдъ Бай Герги, съ двѣ жени и едно момиче.

— Помози Богъ му извикахъ високо, като се въспрѣхъ срѣща му.

— Далъ ти Богъ добро, даскале. Какво тѣй, ти си окъснѣлъ? — Отвѣрна весело Бай Герги.

— Не бързамъ сега, па и не ми е мерака сега да копаж; както виждашъ нѣмамъ мотика.

— Че защо? Зеръ ти нѣмашъ твѣрдѣ друга работа, ще го копаешъ когато искашъ.

— Не че нѣмамъ друга работа, ами, че не искамъ сега да го копаж, сега ще вѣржа.

— Не искашъ! . . . Се има нѣщо то, Аслж лозето ти още не е станжло за копань. Незнамъ какъ си го копалъ напредъ, нѣма трѣва никакъ. Вчера минжхъ отъ тамъ че го видѣхъ.

— Нѣма. Копахъ го дълбочко.

— Ами сега нѣма ли вече да го копаешъ, или ще го оставишъ за по подирѣ?

Бай Герги си искара реда до мене и епрѣ да си отпочине и ме распитва.

— Ще го оставж за по подиря — рѣкохъ азъ.

— Той не кара съ хората се другъ такъмъ ги работи неговитѣ, — обади се една отъ женитѣ.

— Разбира се, за какво си е харчилъ паритѣ да се учи — добави другата жена.

Бай Герги се поогледа гдѣ да сѣдне, сѣдна на пѣтеката да запали и издума:

— Човѣка ще покаже съ примѣръ какъ трѣбва да се работи лозето. Ами като ще го копаешъ по късно, до гогиава гроздето ще завѣрже, то нѣма ли да се утрушава съ мотиката.

За мене се откри въросъ за разискване, та се настанихъ при Бай Герги съ извинение, че нѣмамъ зоръ работа за тоя день.

— Ще се троши, разбиса се, ако не се пази. Човѣкъ като удря дѣто свърне и прѣчкитѣ ще утроши.

— То е тѣй, ама ний не се трудимъ много да го вардимъ. Трѣбва да бързаме.

— Не го вардите. Ами сега като го копаете не го ли удряте съ мотиката?

— Удряме го, сега какво ще му утрошимъ.

— Вий сега по много го трошите, отколкото когато завѣрже, само че сега не го видите.

— Че какво се троши сега?

— Какво ли! Цѣфнала ли е сега рѣсата?

— Цѣфнала е?

— Знаешъ ли колко се утрушава този цвѣтъ като се копае сега?

— Намъ таквозъ нѣщо не ни иде на умъ. Е, чи врѣди ли му! Той цвѣта пада, а на чепката дѣто ще завѣрже на ли остава?

— Остава, но безъ цвѣтъ нѣможе да завѣрже, Затуй много гроздове оставатъ рѣдки, или само съ 5—6 зърна.

— Ний като не го видимъ не ни е мило за него.

— Не ви е мило, ама тѣй става много повече поврѣда, отъ колкото кога завѣрже. Тогава, ако паднжтъ гроздове ще ги видишъ и ще ги вземешъ за въ къщи; а туй дѣто сега пада нищо не виждашъ отъ него.

— Сега да мине тѣй, че, хайде, дано до година да го направимъ.

— То добро, обади се една отъ женитѣ — ама трѣбва да сме като тебе безъ работа, че ще го копаемъ когато искаме, а то друга работа ни чѣка.

— Не е то отъ работа, ами тѣй сме се научили, кажи ти — отговорихъ ѝ и тръгнахъ.

Женитъ до това време бѣхъ искарали още веднѣжъ и се връщахъ да почватъ отъ ново.

— Той всѣки знай какъ се работи, ами всѣки не знае да носи мотика — провикнѣхъ се къмъ мене момичето, като се иземѣ и почнѣхъ да върти мотиката.

Азъ продължихъ пакъ си до лозето безъ да се спирамъ вече. Ластаритъ бѣхъ коджамите подрасли, тъй че имаше работа до къмъ вечерь.

На връщане се случихъ, като минахъ по край Бай Гергеви, тѣ току що бѣхъ докопали и си тръгнахъ. Ний вървѣхме заедно до село, та се разговорихме по напрастранио съ Бай Горгия по тѣзи и други лозарски работи, на които той повѣрва и се съгласи да направи. За това бѣше много мѣраклива да види резултата отъ моя опитъ.

На 10-й Юлий, когато другитъ селени отдавна бѣхъ забравили копанието, вдигнахъ мотиката за лозята да извърша втората копань. Току що излизамъ отъ дома гледамъ срѣщу мѣне Бай Герги, върви изъ улицата.

— Хайде да копаемъ, Бай Герге, — го зачекнахъ шеговито азъ.

— У у у . . . Чакъ сега ли ще копаешъ? Ний го забравихме.

— Сега лозята сж добръ прѣцѣфтѣли.

— Чакъ сега прѣцѣфтѣхъ а! — Каза иронически Бай Герги и се засмѣ — Хайде прави каквото знаешъ. Заминѣ.

Това копание бѣше доста късно, но го забавихъ по причина на суша.

Нагазихъ въ лозята и гледамъ, вървящъ прѣзъ тѣхъ за хора — работници. Съвсѣмъ на рѣдко се виждахъ и то едни отъ тѣхъ копаехъ млади лози, кършехъ тукъ-тамъ. Жътвата бѣше се свършила, но хората бѣхъ ударили по други дребни работи: едни прѣбирахъ фий за сѣме, други се навъртатъ по пиперенитъ бахчи, трети берѣхъ конопи. Всички гледахъ да прѣвършатъ по-дребнитъ работи, защото ги чака друга по страшна, по не отложима — вършидбата.

Минахъ нарочно по край лозето на Сватъ Дека и се вгледахъ въ него. Какво видѣхъ мислите? Първото нѣщо, което ми направи интересенъ погледа бѣше голѣмата му засѣненостъ, направена отъ многото расклонение на прѣчкитъ. Тѣ изглеждахъ отгорѣ като чадъри. Вгледахъ се по добръ въ тѣхъ, че бѣхъ кършени три пѣти. Отъ първото кършене всѣка прѣчка бѣ дала отъ 2—4 придаточни ластари нависнали съ по 2—3 грозда прѣгроздникъ. Отъ второто кършене, което бѣ направено една педа надъ първото, бѣхъ покѣрали на всѣкой придаточенъ ластаръ по двѣ слаби прѣчки безъ рѣса. На тѣхъ бѣ извършено трето кършене, отъ което бѣхъ покѣрали тукъ-тамъ малки филичета. Всичко това правѣше лозата да прилича на умбрѣла, подъ която се гордѣяхъ 5—6 голѣми чепки съ по десетина зърна. Защо това? . . . Припомнете си първата ми срѣща съ това лозе. Азъ неможехъ отъ да не гледамъ съ прискърбие на този фактъ, но нѣмаше за сега що да се прави.

Стигнахъ на лозето и слѣдъ като копахъ до вечерьта, накаяхъ се да си трѣгна и ето чувамъ гласъ:

— Помози Богъ.

— Далъ Богъ добро — отвърнахъ.

— Ти ли си даскале? Азъ немога да те познаѣмъ. Не се виждашъ хубаво прѣзъ прѣчкитъ. Какво работишъ, хайде да си ходимъ.

— Азъ съмъ Бай Пенчо, хей сега. Купахъ днесъ има и за утрѣ.

Бѣше създа ми Бай Пенчо, сжщия тоя що спорихме съ него на улицата по кършенето. Той нагази въ лозето и дойде къмъ мене.

— Азъ рекохъ пакъ че вържешъ. Ти ми казваше, че нѣма да го кършешъ, ама и направи го бей, станѣло като гора. Ами защо сега го копаешъ, колко пакъ става го копаешъ?

— Два пѣти.

— Два пакъ. Значи веднѣжъ си го копалъ и сега втори пакъ. А че то пакъ нѣма трѣва?

— Нѣма защото напрѣдъ го копахъ дълбоко.

— Ами сега като го копаешъ, като има грозде, то не се ли свѣля?

— Свѣля се малко. Ето днесъ колко съмъ свѣлилъ — показвахъ му свѣленитъ гроздове, които бѣхъ на брой 8.

— А, нищо то толкозъ. Ами туй казвашъ нѣма да го кършешъ а?

— Нѣма. Сега може да се покърше но нѣма нужда, защото е вързано и стои право, както виждашъ.

— Ами ти не му туряшъ колове, азъ у града съ колове съмъ виждалъ ги правѣтъ.

— То е по-добро и азъ ще го направя, ами тази година неможихъ. Но се държатъ прѣчкитъ тогава. Гледай сега има ли прѣгроздникъ!

— Гледай сега!

Ний се расходихме изъ лозето съ Бай Пенча, но не намѣрихме прѣгроздникъ за цѣрь.

— Нѣма бей, то сякашъ се зарѣкло! . . .

— Да те заведа сега, ако искашъ на лозе, което е кършено рано и да видишъ какъ е.

Заведохъ го на Сватъ Дековото лозе. Той като го погледа, погледнѣхъ и близкото до него лозе, позамисли се и каза:

— Наистина право си казвалъ. То всѣко нѣщо си имало цаката. И ний ужъ се мислимъ, че имъ отбираме на тѣзи мерети. Чудимъ се защо лозята ни иматъ много прѣгроздникъ, а грозде нѣматъ . . .

— Убеди ли се сега!

— Убѣдихъ се. Сега видѣхъ, че имало още колайлъкъ въ тѣзи мерети, — отвърна съ удивление Бай Пенчо и почнѣ пакъ да гледа ту това, ту онова лозе.

— Само това ли е! Колко още колайлъци има въ работението на лозята; както и въ всѣва наша селска работа! . . . Но тъй ще върви тя, нали не слушаме и не се трудимъ да научимъ нѣщо и да го направимъ, ами я караме ей-тъй джосъ, както сме се научили отъ „дѣда и баба“.

— Простъ народъ! — Прошепнѣхъ Бай Пенчо съ наведена глава и трѣгна.

Ний си отидохме и разговаряхме до селото по лозарскитъ работи съ Бай Пенча, до гдѣто се раздѣлихме при домоветъ си съ „много здрави.“

(Слѣдва).

Кестеняво сѣно.

Рѣдки сѣ години тѣ у насъ, поради честата суша, когато земледѣлцитѣ могатъ да си събератъ добра и достатѣчна храна за добитѣка си, а най-добрата храна за добитѣка, като изключимъ върненитѣ храни, които не могатъ да се считатъ винаги, като храна на добитѣка, а като кърма е сѣното. При всичко, че прѣзъ нѣколко години една се случавя, прѣзъ която може да се събере повечко сѣно, но и то не може да се прибере безъ да бѣде попарено отъ дѣждѣтъ, и ако погледнемъ малко на минжлото, ний ще да видимъ, че прѣзъ най-добритѣ години, когато се е очаквало да се получи отъ по-добро качество сѣно, то се получава съвършено по-долно качество, което бива или исквасено отъ дѣждѣтъ и почернѣло, или прѣгорѣло, поради късното му косение, на което причината е не доброто врѣме, че дѣждѣтъ го е измокрилъ, когато е било покосено, или врѣмето не е позволило да се покоси, когато е трѣбвало и нашитѣ земледѣлци безъ да му мислятъ, че когато чакатъ да се управляло врѣмето една — двѣ седмици наредъ, че тогава да си покосятъ ливадитѣ, трѣвата узрѣва и губи отъ своята хранителностъ и че най-добрия моментъ за покосяването на ливадитѣ е когато сѣ цвѣнжали повече отъ трѣвитѣ имъ, нѣ тѣ се боятъ да не би да го искваси дѣжда, като гледатъ врѣмето малко облачно безъ да знайтъ, че има срѣдства, съ които може да се ускори исхвањието на сѣното и да бѣде запазено отъ наквасване и отъ прѣзрѣвание на трѣвитѣ, при това да бѣде по-хубаво за добитѣка и по-лесно смилящо. Тѣй напр. всички, които имахъ посѣта люцерна (въ Търновско) изгубихъ по двѣ косидби. Нѣкой ъ покосихъ и като съхнѣше единъ — два дена захвана дѣжда и така изгни на нивата, освѣнъ това повреди и на ливадата да не може да расте добрѣ; други пъкъ не ъ косихъ и тя стана на клечки (оздрѣ), до като врѣмето позволи за косидба; нѣ не стана само съ люцерната така, а съ ранитѣ сѣна и ако има тази година сѣно, то е косено прѣзъ Юлий и Августъ отъ ливадитѣ, които се намѣрватъ по високитѣ мѣста и на които трѣвата стига късно и е: садина (бозалѣкъ), белезина и пр.

За да се запази сѣното безъ да бѣде исквасено отъ дѣжда прѣзъ дѣждовититѣ години, каквато бѣ настоящата, или пъкъ да се приготви друга храна отъ него за добитѣка има много начини, но азъ ще укажа само този, който е достѣпенъ за всѣки и не се изискватъ никакви материални срѣдства, а то е да се приготви тѣй нарѣченото *кестеняво сѣно*. То си е получило името отъ цвѣта си, който прилича на цвѣта на кестенитѣ, то е една изрѣдна храна почти за всички добитѣкъ и приготвянето му е повече отъ лесно, освѣнъ това може да се приготви и въ

най-дѣждовититѣ години, защото за неговото исхвањие е достатѣчно да грѣи слѣнцето отъ 5 до 6 часа, или една пладнина, както казватъ нашитѣ земледѣлци.

Приготвянето на кестенявото сѣно става така: като се избере момента за косението, ливадата се покосява и сѣното веднага се събира на малки купички и се оставя да стои така отъ 1 до 4 дена (това зависи отъ съдържачата се влага въ сѣното и отъ температурата на въздуха. Щомъ се събере сѣното сурово на купчинки, то почва да се запарва заедно съ това промѣнява и цвѣта (боая) си щомъ получи кестенявъ цвѣтъ. се расхвърля да съхне 5—6 часа и послѣ се събира и съхранява на постоянното мѣсто. За да се види, кога именно трѣбва да се расхвърля сѣното, да не би да се остави да плесеняса, трѣбва да се наблюдава всѣки день. Когато сѣното е събрано на купички и се затопли, то почва да ферментира и вслѣдствие на тази ферментация се образува млѣчна киселина, която дава по-добра арома на сѣното и го прави лѣсносмилящо, поради което добитѣка го ѣде съ голѣма охота, а топлината, която се образува при запарвянето ускорява много исхвањието на сѣното и често пѣти е достатѣчно само едно расхвърляние на купчинкитѣ, колкото да се провѣтри, послѣ се събира за съхранение. Писующия тѣзи редове по указания начинъ е можелъ да исуши и прибере, безъ да бѣде покварена, 12 кола люцерна отъ 2 косидби прѣзъ Май и Юний и е замоленъ отъ мнозина земледѣлци и конкуренти съ люцерна на Горнѣ-Орѣховский земледѣлчески конкурсъ да укаже начина по който е можалъ да си прибере отъ двѣ косение люцерната, когато другитѣ не сѣ могли, за това дава тѣзи редове, та да се въсползуватъ отъ случая всички наши земледѣлци за въ бѣдѣще.

Запазване на тора и торението.

(Продължение отъ брой 5-ий).

Да видимъ сега съ какъвъ торъ трѣбва да се торятъ лозята? Най-хубавия торъ за лозята сѣ пращинитѣ и подиръ тѣхъ иде смѣсеня торъ (този който сме получили, като сме събирали всичко на едно мѣсто, смѣтъ отъ кѣщи и двора, шумата и клечкитѣ отъ дрѣвника и др.), ако ли нѣмаме такъва торъ, то съ оздрѣлъ, но съ прѣсенъ торъ не бива да се торятъ лозята. „Е, че ние даскале, нѣмаме дърва и отъ пращинитѣ си правимъ гьобре за огъня и ги горимъ, та съ какво ще си торимъ лозята?“ — Купете си дърва, че горѣте, а съ пращинитѣ си торете лозята. „Добрѣ даскале, ама ние нѣмаме пари съ какво ще си купимъ дърва; та да не горимъ пращинитѣ?“ Вие, не правите добрѣ, като си горитѣ пращинитѣ; вие, ги хвърляйте на лозето, то ще роди по-много грозде, като е наторено съ пращини, отъ което ще налѣте по-много вино, ще има да продадете да си купите дърва, да си платите данѣка и да купите нѣщо за въ кѣщи. Сега да дойдемъ на думата си. Лозята, най-добрѣ е да се торятъ есенно врѣме, като обережъ гроздето, което става, като се прѣкара тора на лозето и единъ день, като отидежъ съ дѣцата и жената съ кринчетата, по на всѣка лоза по половинъ или едно кринче

торъ и подиръ се зарива лозето. Водата зимасъ отъ сѣга и дъжда минава прѣзъ тора и става на шербетъ и той се поглѣща отъ земята и дава храна на лозата да расте по силно и дава много грозде.

Ний не трѣбва да забравимъ, че и овощнитѣ дръвчета трѣбва да торимъ. За тѣхъ най-добръ торъ е смѣсенія. Тѣ се торятъ есенно врѣме, като се вземе единъ два коша смѣсенъ торъ и се распилей подъ дървото на едно колело така, до гдѣто държѣтъ клонитѣ на дървото и подирѣ се прѣкопава подъ дървото съ лопатата (хлизгаря) да се зарови тора, дъждовната и снѣжната вода, като минава прѣзъ тора става на шербетъ, който се поглѣща отъ земята и дава коветъ на дървото. „Ами дръвчетата, които сж на баиръ какъ ще ги наторимъ?“ Тѣхъ бай Парване, ще ги наторимъ, като извидаме отдолу около тѣхъ съ камани или чимови и отгорѣ ископаеме малко и наринемъ надолу, та да се образува едно трапче като колело и въ него туряме тора и най-подиръ закопаваме отгорѣ да отбиеме поройната вода да не върви право върху дръвчето; „добръ даскале, ама по насъ става суша и ако не пуцаме вода на дръвчето, то ще исъхне?“ Добръ бай Парване, но ние знаемъ, че когато вали дъждъ ставатъ голѣми порои и ако не се отбие пороя да не върви право на дръвчето, той ще му изрови коренитѣ, ей тамъ, като на онова дръвче и то ще исъхне, за това ние ще пуцнемъ малко вода, колкото да напълне трапчето, а другата ще отбийме. Шербета, който става отъ тора, като влезе водата при него ще се поглѣдне отъ земята и ще даде сила на дръвчето.

Сега остава да ви кажа, какъ се торятъ бахчитѣ и съ какъвъ торъ? Бахчитѣ се торятъ съ добръ уздрѣлъ торъ и то на есенъ, като се обере захирето, тѣй както се торятъ и другитѣ ниви, за такова торение трѣбва повечко торъ да хвърляме, а пѣкъ ние винаги нѣмаме толкова торъ да имъ хвърляме и друго, че въ такива наторени бѣхчи се вѣди много конопищцата (поповото прасе) испояжда захирето, за това най-добръ е да торимъ бахчитѣ, когато насадимъ на тѣхъ зеленчука. За тази работа зариваме нѣколко кола уздрѣлъ торъ и го стоваряме на една камара до това мѣсто, отъ гдѣто ще пуцаме водата въ бѣхчата. Като прѣкарваме тора и посадимъ захирето остава да торимъ. Торението става едновременно съ поливането, за която работа отиватъ двама хора, едина полива а другия сѣда при тора и постоянно пуца торъ въ водата и водата заедно съ тора става на шербетъ (мжестия) и съ такъва шербетъ, като се напълни фитарѣта земята много лесно поглѣща шербетъ, а той кара захирето да расте много силно. — „Абе даскале, че ти не ни каза много ли да торимъ или малко?“ Да ти кажа ли азъ тебе бай Парване, ние сме селени и не знаиме много, да смѣтаме, ама все знаеме колко кола снопи ще вземеме отъ единъ дюлюмъ нива, да рѣчемъ двѣ кола, тѣ да иматъ по 600 оки едната, а двѣтѣ ще да иматъ 1200 оки, то на такава нива ще хвърлимъ двѣ кола торъ по 600 оки всичко 1200 оки, или по направо да речемъ колкото кола снопи сме взели отъ нивата, толкова кола торъ да искараме. Тѣй ще торимъ нивата, ако ъ торимъ редовно, ако ли ъ торимъ прѣзъ година ще ъ хвърлимъ по 4 кола, а прѣзъ двѣ години — по шестъ кола, прѣзъ три години по осемъ кола торъ, на късо казано колкото по рѣдко торимъ толкова повече торъ ще искараме на нивата.

Най-подиръ ще ви кажа, че по возидба ходихъ въ селото Ресенъ и срѣснихъ бай Ивана кудия, па той като ме видѣ отъ далечъ, захвана да ми върти глава и да ми вика „даскале, даскале, все такива даскали да ни идатъ въ селото“ — защо бе бай Иване? — защото, лани когато идва въ село ме научи да си пая тора да не извѣтрява и да си торя нивитѣ и лозята, че видишъ ли ми колата какъ прѣщятъ съ снопи, но като взема да кара въ кукуруза и гроздето още повече ще взематъ да прѣщятъ и да дойдешъ у дома да ми видишъ коша, ей, тѣй е рѣкълъ отъ жито, ечемикъ и мисиръ! “ Сега ако искате и ние да ви прѣщятъ колата съ снопи, мисиръ и грозде, и коша ви да бже прѣпълненъ, като на бай Ивана, пазете си

тора да не извѣтрява и си торете лозята, нивитѣ, бѣхчитѣ и дръвчетата, както ви казахъ.

Сега прощавайте, че азъ ще отида и по другитѣ села, че като се върна или кога дойда, втори пътъ, ще се съберемъ да си поприказваме, та да образуваме една дружина (да се съдружимъ както едно врѣме Добрженитѣ се съдружавяхъ), та да видимъ какъ ще можемъ запази нашитѣ лозя отъ бубулечката, гдѣто е изсушила Михалскитѣ, да не иде въ тѣхъ тѣй бърже както въ Самоводскитѣ дойде и да видимъ какъ се отгледва туй новата лозова прѣчка, гдѣто не я вѣде бубулечката, та да можемъ да си отгледаме нови лозя и лозяга ни да иматъ все тѣй, както лани и ние все тѣй да бждемъ весели, хайде сега сбогомъ!

Цв. Пеневъ.

По конкурса въ гр. Плѣвенъ.

Земледѣлческо-скотовѣдскій конкурсъ въ гр. Плѣвенъ е откритъ на 24 Май т. г. сутринѣта при стечението на извънредно много народъ отъ Господина Министра на Търговията и Земледѣлието Костантинъ Величковъ, който произнесе по случая една много насърчителна за земледѣлцитѣ рѣчь, и трая до вечерѣта на 25-й сѣщип. Въ първия денъ на конкурса се явихъ 200 изложители съ кончета отъ държавнитѣ жребци, а въ втория — 148 изложители съ рогатъ добитѣкъ. Изложенитѣ жребчета сж се отличавали съ извънредната си красота и високъ ръстъ, а рогатия добитѣкъ изобщо не е билъ така добръ, както се е прѣдполагало, и за това всичкитѣ присѣтствующи въ конкурса сж се произнесли, че трѣбва да се взематъ мѣрки за подобрѣнието на тоя добитѣкъ. Конкурсъ е завършенъ съ надпрѣпускание, въ което сж вземали участие 6 надпрѣпускачи; опрѣдѣленото растоаяние отъ 5 километра е било изминжто въ 5 минути и 11 секунди отъ полувившия първата награда. Купени сж били отъ военната комиссия и частни лица 8 жребчета по на двѣ години съ единична цѣна 700—800 лева, отъ Шуменската окр. постоянна комиссия 12 бичета съ цѣна 200—225 лева едного и отъ Севлиеиската окр. постоянна комиссия 13 бика по сѣщитѣ цѣни. Много кметове и частни лица, които сж били отишли на конкурса съ цѣль да купятъ бикове, сж се върнали съ малко покупки, поради нѣманието на достатъчно добръ племененъ добитѣкъ. Конкурсъ е билъ посетенъ отъ г. г. учителитѣ и ученицитѣ на Турну-Магорелската гимназия, които по случая сж били направили една екскурзия до г. Плѣвенъ; отъ III-й курсъ ученици на Садовското и Руссенското Землед. училища, отъ всичкитѣ кметове отъ Плѣв. Ловч. и Севлиев. окръжи, както и отъ постоян. комиссий на тия окр.

Прѣзъ врѣме прѣбиванието му въ Плѣвенъ, г. Министръ е посѣтилъ Винарското—Землед. училище, наредбата и напѣрдъка на което сж го задоволили доста много, както и държавния конезаводъ край г. Плѣвенъ, кждѣто му сж се прѣдставили коневѣдцитѣ отъ околнитѣ на завода села. (Свед. отъ М.)

Опровержение. Върховния Ветеринаренъ Съвѣтъ въ засѣданието си, държано на 15-й Май, като е прочелъ антрефилето помѣстено въ Будапещенския вѣстникъ „Пестеръ Лоидъ“, въ което се казва, че на много мѣста изъ България върлувала

чумата по едрия рогатъ добитъкъ и че Българското правителство не вземало никакви мѣрки, е рѣшилъ да се помоли, по надлѣжния каналъ, Австро-Унгарското Дипломатическо Агентство да опровергае този невѣренъ и съ тенденциозна цѣль пустнатъ слухъ. Въ България отъ Руско-Турската война не е върлувала чума по добитъка, па и сега никѣдѣ не върлува. Завистниците на България най-послѣ и до тамъ опрѣха, да си служатъ съ такива ниски измислици, като мислятъ, че съ това ще подбиятъ нашия кредитъ. Ний канимъ „Пестеръ Лойдъ“ да опровергае тоя лъжливъ слухъ и ако не върва, че у насъ не върлува чумата по добитъка, то нека прати единъ специалистъ и се увѣри въ това.

ВОЗЕТЕ СЕ САМО НА „EXCELSIOR“ ВЕЛОСИПЕДИ

Excelsior

ВЕЛОСИПЕДИ
сд най солидни и най евтени.
Цѣнорасписъ безъ платно и франко.

„Excelsior“ Фабрика за велосипеди
Найвиртъ & Веберъ Руссе.

Велосипедни артикули на едро.
Найвиртъ & Веберъ Руссе
цѣнорасписъ безплатно и франко.

ОТКРИТА ПОДПИСКА НА 1898 ГОДЪ НА ЖУРНАЛЪ
XIV ГОДЪ ИЗДАНИЯ **НОВЪ** XIV ГОДЪ ИЗДАНИЯ
1898 г. 1898 г.

иллюстрированный двухнедельный вѣстникъ современной жизни политики, литературы, науки, искусства и прикладныхъ знаний

за 24 рубля

безъ всякой доплаты за пересылку премій, подписчики „НОВИ“ получаютъ въ 1898 году, съ доставкою и пересылкою за границу слѣдующія шесть изданій:

<p>1) ЖУРНАЛЪ НОВЪ 24 выпуска въ форматѣ наибольшихъ европейскихъ иллюстрацій</p>	<p>2) Особый иллюстрированный ОТДѢЛЪ МОЗАИКА (24 выпуска), состояющій какъ бы самостоятельный журналъ по прикладнымъ знаниямъ, вмѣщающій въ себе 16 рубрикъ.</p>	<p>3) ЖУРНАЛЪ ЛИТЕРАТУРНЫЕ семейные ВЕЧЕРА (Отдѣлъ для семейнаго чтенія) 12 ежемѣсячныхъ книжекъ романовъ и повѣстей</p>
<p>4) ВОСЕМЬ Переплетенныхъ томовъ полнаго собранія сочиненій Н. И. МЕЛЬНИКОВА (Андрея Печерскаго)</p>	<p>5) ЧЕТЫРЕ Переплетенные тома полнаго собранія сочиненій В. И. ДАЛЯ (Казака Луганскаго)</p>	<p>6) ДВѢ РОСКОШНО Переплетенныя книги, формата in-folio, „ЖИВОПИСНОЙ РОССИИ“, посвященные описанію МОСКВЫ и Москов. промышленности.</p>

ГODOВАЯ ПОДПИСАНАЯ ЦѢНА за всѣ выше-объявленныя изданія съ пересылкою за границу. **24 РУБ.**

Согласно почтовымъ правиламъ, за пересылку двухъ книгъ. „Живописной Россіи“ уплачивается только до русской границы Дальнѣйшая пересылка, производится за счетъ подписчика, при чемъ плата за нее взыскивается на мѣстѣ назначения по иностранному тарифу почтовому одновременно съ доставленіемъ книгъ. Разсрочка платежа допускается, при чемъ при подпискѣ должно быть внесено не менѣе 6 руб.; остальные же деньги могутъ высылаться по усмотрѣнію подписчика ежемѣсячно, по 3 руб. до уплаты всѣхъ 24 руб. При подпискѣ въ разсрочку безплатныя преміи высылаются только по уплатѣ всей подписной суммы.

КЪ СВѢДѢНІЮ ГГ. НОВИХЪ ПОДПИСЧИКОВЪ НЕ ПОЛУЧАВШИХЪ „НОВИ“ ВЪ 1897 ГОДУ.

Лица, не состоявшія подписчиками „НОВИ“ въ 1897 году и не имѣющія еще первой половины СОЧИНЕНІЙ АНДРЕЯ ПЕЧЕРСКАГО и первой половины СОЧИНЕНІЙ В. И. ДАЛЯ, могутъ, подписываясь на „НОВЪ“ въ 1898 году, получить первые шесть томовъ (т. е. томы 1 по 6) сочиненій А. Печерскаго и первые шесть томовъ (т. е. томы 1 по 6) сочиненій В. И. Даля, вмѣсто томовъ, выдаваемыхъ въ 1898 году прежнимъ подписчикамъ. Вторая же половина сочиненій, какъ А. Печерскаго, такъ В. И. Даля, будетъ выдана этимъ новымъ подписчикамъ въ 1899 году, въ чемъ редакция теперь же и принимаетъ передъ ними обязательство.

Новые подписчики на „НОВЪ“ 1898 года, т. е. лица, не бывшія подписчиками на журналъ въ минувшемъ 1897 г., при уплатѣ за 1898 г. 40 рублей, вмѣсто 24 руб., могутъ получить въ 1898 г.

всѣ 14 томовъ полнаго собранія Андрея Печерскаго и **всѣ 10 томовъ** полнаго собранія сочиненій В. И. Даля, а также и тѣ двѣ переплетенныя книги „Живописной Россіи“, которыя выдавались подписчикамъ въ 1897 году; значить вмѣсто двухъ книгъ „Живописной Россіи“, они получаютъ четыре переплетенныя книги этого изданія и, вмѣсто 12 томовъ сочиненій А. Печерскаго и В. И. Даля, 24 тома.

Отъ г. г. болгарскихъ подписчиковъ подписка на „НОВЪ“ принимается у г. Хр. М. Златоустова въ Бургасѣ (Болгарея) и въ главной конторѣ периодическихъ изданій Товарищества М. О. Володь въ С. Петербургѣ (Россія) Гостинный дворъ № 21. Подробныя объявленія высылаются изъ С. Петербурга безплатно по первому требованію.